

ZUZANA HLUBINKOVÁ

TVOŘENÍ DEADJEKTIVNÍCH ADJEKTIV, ZVLÁŠTĚ VE VÝCHODOMORAVSKÝCH NÁŘEČÍCH

Při tvoření deadjektivních adjektiv dochází k modifikaci původního významu přídavných jmen kvalitativních. Původní význam adjektiv se zesiluje nebo zeslabuje. Adjektiva z adjektiv se tvoří především sufixací a způsobem prefixálně-sufixálním, méně prefixací a konverzí.

Využíváme nářečního materiálu získaného před dvaceti lety ve třinácti obcích východomoravské oblasti (Prostřední Bečva – na přiložených mapách pod zkratkou PrB, Juřinka – Juř, Lhota u Kelče – LhKč, Halenkov – Hal, Trnava – Trn, Študlov – Štu, Lhota – Lh, Bohuslavice na Vláfí – BhVl, Popovice – Pop, Vřesovice – Vřes, Vnorovy – Vnor, Kobylí – Kob, Mikulčice – Mik). Nezařadili jsme obce z tzv. kopaničářských nářečí (úzký pruh severovýchodně a východně od Strážnice), neboť jde o novou kolonizaci ze Slovenska. Pro lepší orientaci jsou na přiložených mapách zakreslena i některá města. Jsou pod následujícími zkratkami v obdélnících: Bř – Břeclav, Hr – Hranice, Kr – Kroměříž, Ky – Kyjov, UH – Uherské Hradiště, VeM – Veselí nad Moravou, VK – Valašské Klobouky, VM – Valašské Meziříčí, Vs – Vsetín, Zl – Zlín.

Zesílení

Základním prostředkem zesílení je stupňování.

K o m p a r a t i v se tvoří pomocí sufixu *-š(i)/-ejš(i)* a formantu *-(i)* (vzor *jar-ňi*). Varianta *-š(i)* je omezena na prvotní adjektiva zakončená především na *-d(y)*; *-t(y)*; *-ch(y)* a *-(o)k(y)*: *tupší, zdrafší* (při uvádění nářečního materiálu dodržujeme jen některé zásady dialektologického přepisu, vedeme např. tvrdé *l*), *starší, bjelší, nofší, kyselší; mlačí, škaretší; čiščí, huščí; sušší/suchší/suší, říšší/řichší/říší*. U formací *statší, taší/tašší, blišší/bliší; htipší/htipší; vyšší/vyší; šerší/širší* se při odvozování odsouvá formant *-(o)k(y)*. U některých nářečních dokladů byly zaznamenány zdvojené (dlouhé) souhlásky. Registrujeme je na mapě č. 1 (nej)sušší:

Formace *suchší* se objevuje na Valašsku s výjimkou Zlínska, dále na severovýchodním Slovácku a ojediněle v okolí Veselí nad Moravou. Z jižních částí Slovácka je doložena varianta *suší* (SSJČ *sušší*). Podoba *sušší* se vyskytuje pouze na Uherskohradištsku.

Bělič (1972, s. 55–56) uvádí, že se tyto zdvojené souhlásky, které se zachovaly ve výslovnosti, a to jako skutečně dvě souhlásky nebo častěji jako jedna souhláska dlouhá, mají větší rozsah vý-

skytu, než jsme zjistili při našem nářečném výzkumu. Objevují se v enklávě kolem Valašských Klobouk, sahají zčásti až na východní Vsetínsko, východní Zlínsko a Uherskohradištsko, místy též na jihozápad odtud v jižnějším Pomoraví.

Další komparativní varianta *-ejš(i)*, popř. *-jejš(i)/-jéjš(i)*, se připojuje k ostatním typům kvalitativních adjektiv odvozeným i prvotním. Uvádíme je ve výběru: *chudobnější, novější/novjější, tupjejší, zdravjejší, čistější, lacinější/lacnější*.

Malou skupinu představují prvotní adjektiva se základem zakončeným na *-k*, jejichž 2. stupeň se tvoří formantem *-(i)* s alternací klč: *lechčí, hořčí* (vedle *hořčejší*), *tenčí, mňakčí/mňekčí* a *vlchčí* (*vlchčejší*).

Stejně jako ve spisovném jazyce je rovněž stupňování nepravidelné (neslovo- tvorné): *dobry – lepší, matý – menší, dlúhý – delší, velký – vječí*.

U doložených tautonym (*čičší × čistější, hořčí × hořčejší, tupší × tupjejší, novší × novjější/novjejší, vlchčí × vlchčejší*) se nejedná o tautonymii formantů *-š(i)* a *-ejš(i)*, a proto na mapách zobrazujeme komparativy tvořené pouze od dvou adjektiv.

Mapa č. 2 tupější: Převahu má tvoření komparativu variantou *-š(i)*. Komparativ *tupší* se vyskytuje na Valašsku, na celé severní polovině Slovácka a na severu dolských nářečí. Na Slovácku a v oblasti dolských dialektů je v dubletě s odvozeninou *tupjejší* (SSJČ *tupější*). Ta byla zaznamenána i v nejjihnějších částech zkoumaného území.

Z dosud nepublikovaného nářečního materiálu získaného podle Dotazníku pro výzkum českých nářečí (1964–1965, otázka č. 340) lze zjistit územní rozšíření komparativu *tupější* i na zbývajícím území českého národního jazyka: Největší územní rozsah má výraz *tupjejší*. Objevuje se na celém území s výjimkou severního Slovácka, Valašska a Slezska, pro které je typická odvozenina *tupší*. Ojedinele byla tato odvozenina zjištěna i na Prostějovsku, Šumpersku a Boskovicku. Roztroušeně se vyskytuje také v dialektech severočeských a středočeských.

Mapa č. 3 vlhčí: Komparativ *vlchčí* (SSJČ *vlhčí*) byl zaznamenán v dolských nářečích, na větší části Slovácka, na Kloboucku a Kelečsku. Na zbývajícím území se ve shodě se spisovným jazykem vyskytuje odvozenina *vlchčejší* (SSJČ *vlhčejší*).

Máme doloženo i tzv. opisné stupňování pomocí adverbialních výrazů *víc/vjec/vjecěj*, které se pojí se základní podobou adjektiva, např. *vjec statký*. Jsou synonymní s příslušnými, pravidelně tvořenými komparativy (*statší // vjec statký*). Stejným způsobem se tvoří i 2. stupeň u zeslabování (*meň/měň/miň // meňej/meňej + základní podoba adjektiva*), např. *meňej teptý*.

S u p e r l a t i v se odvozuje prefixem *naj-* s variantami *náj-* a *nej-*. Tyto formanty se připojují ke komparativu. Formant *náj-* ve zdložené podobě je doložen pouze dvakrát (*nájmlačí, nájstarší*), a to u jediné zkoumané osoby na Meziríčsku.

Srov. též A. Vašek (1967, s. 47) a J. Bělič (1972, s. 273). Oba autoři rovněž zachytili kolem Vsetína další jev, a to nepřítomnost *-j* u starého superlativního prefixu, např. *nástarší*. Tento jev náš nářeční výzkum již nezaznamenal.

Územní rozložení formantů *naj-* a *nej-* je zobrazeno na mapě č. 1 (nej)sušší: Varianta *nej-* (SSJČ) byla zachycena v západních okrajových úsecích, a to na Kelečsku, Zlínsku a v oblasti dolských nářečí (zde izoglosa *aj* × *ej* představuje jejich východní hranici). Na zbývajícím území východní Moravy se superlativ tvoří prefixem *naj-*.

Do pátého svazku Českého jazykového atlasu, jenž je připraven do tisku, je zahrnuto i zeměpisné rozložení superlativní předpony *nej-*: Nářeční formant *naj-* se kromě východomoravských dialektů vyskytuje i v západní a jižní podskupině slezských nářečí. Na ostatním území českého jazyka je předpona *nej-*. Tento formant zabírá ve Slezsku ještě Místecko, levý břeh Ostravice. Obměna *náj-* se téměř důsledně objevuje na severní polovině východomoravských dialektů. Tuto obměnu již náš nářeční výzkum z první poloviny osmdesátých let 20. století v takovém rozsahu nezachytil (viz výše).

K základní podobě přídavného jména se superlativní prefix připojuje jen ojedinele: *najvrchní*, *najspodní* a *najhorní* (vedle pravidelně tvořených komparativů).

Kromě výše uvedeného paradigmatického stupňování se užívá pro zesílení i předpon *pře-* (*přemilý*, *překrásný*) a *pra-* (*prastarý*).

Velmi početná jsou přídavná jména, u nichž se zesilování vlastnosti vyjadřuje pomocí sufixů *-učk(y)*, *-unk(y)*, ojedinele *-ičk(y)*, *-ink(y)* a *-ušk(y)* (vzor *mladý*).

Suffixy *-ičk(y)* a *-ink(y)* jsou doloženy ojedinele ze západních okrajů zkoumaného území. U těchto obou podob formantů *-učk(y)* a *-unk(y)* došlo k přehláске *ú* > *í*, srov. A. Lamprecht, D. Šlosar, J. Bauer (1986, s. 312–314), L. Čizmárová (1988, s. 139–142).

Toto odvozování je provázáno emocionálním zabarvením. Uvádíme pouze některé nářeční doklady: *stabučký*, *teplučký*, *mladučký*, *malučký*, *gulařučký*, *modřučký*, *stařučký*/*staručký*, *novučký*, *milučký*; *malunský*, *stabunský*, *mladunský*, *teplunský*, *modřunský*/*modrunský*, *bilunský*, *červeňunský*, *milunský*; *maličský*; *malinký*. Základem většiny odvozenin jsou adjektiva prvotní. U přídavných jmen *stadučský*, *lehučský*, *mjekučský*/*mňekučský*, *hebučský*, *kraťučský*, *teňučský*, *kraříčský*, *teňunský*, *hebunský*, *staduňský*, *mjekunský*/*mňekunský*, *lehunský* a *kraťunský* se při tvoření odsovává koncové *-k(y)*. Totéž se děje s koncovým *-n(y)* u formací *drobunský* a *drobušský*. Z doložených tautonym na mapě č. 4 graficky znázornujeme pouze nářeční odvozeniny adjektiva *malinký*: Odvozeniny *malučký* (SSJČ *maloučský* expr.) a *malunský* (SSJČ *malounský* expr.) se vyskytují na celé východní Moravě kromě západních okrajů. Západní okrajové úseky jsou charakterizovány formacemi *maličský* (SSJČ) a *malinký* (SSJČ). Časté jsou dublety, ojedinele se objevují i triplety.

Územní rozložení nářečních ekvivalentů spisovného výrazu *maličský*, *malinký* je znázorněno na mapě č. 23 v prvním díle ČJA, 1992, s. 100–102: Adjektivum *malinký* zaujímá téměř celé území českého národního jazyka kromě větší části Slezska, jižního Valašska a východního Slovácka. V severovýchodní polovině Čech byla zaznamenána hlásková varianta *majinký*, ve východních Čechách ojedinele též *malonký* a na střední Moravě *malounský*. Varianta *maličský* se dokládá dubletně téměř z celých Čech nepříliš často též z centrální Hané. Další kompak-

ní oblast vytváří na značné části Slezska a na většině území východomoravských dialektů, kde je nedubletní. Východně od linie Opava – Kroměříž – Mikulov mají zachycené varianty podobu *malučký*, *malunký* a *malutký*. Srovnáme-li mapu z ČJA 1 a naši mapu, zjistíme, že se vcelku shodují, přestože ČJA vlastně přináší starší jazykový materiál, totiž ze šedesátých a počátku sedmdesátých let minulého století.

Nahlédnutím do třetího svazku Atlasu slovenského jazyka (1978, s. 159–160, 1981, s. 373) se lze seznámit i s územním rozložením odvozenin tohoto adjektiva ve slovenských dialektech. Vidíme, že pro západoslovenská a středoslovenská nářečí jsou typické formy se sufixem *-ičký* (místa též *-inký*, *-unký* a *-ušký*), východoslovenská nářečí se vyznačují formami na *-učký* (na okrajích v českých dialektech nedoložené formanty *-enký* a *-ký* – *malký*). Ze spišských nářečí je doložena i ojedinělá přípona *-utký*.

V dialektech se velmi často vyskytují emocionálně zabarvené útvary s infixy *-li-*, *-ňi-*, *-en-* a *-in-*. Uvádíme opět jen některé: *hebulinký*, *hebulilinký*; *teňušinický*, *teňušiněinký*; *teňinický*, *malinický*, *malušický*; *stabušický*, *malušický*, *teňušický*, *mladušický*.

K vyjádření zesíleného stupně vlastnosti slouží i další emocionálně zabarvené útvary odvozené sufixy *-úc(t)* (vzor *jarňt*), *-úcn(y)*, *-úcen(y)* (vzor *mladý*): *milúcí*, *kyselúcí*, *skorúcí*; *horúcný* (od *horký* – z primárního základu), *horkúcný*, *širokúcný*, *hlubokúcný*, *dlúhúcný*, *vysokúcný*, *velikúcný*, *kyselúcný*, *modřúcný*, *ošklivúcný*, *mnohúcný*; *dlúhúcený*, *drahúcený*, *širokúcený*. Z dalších expresivních přípon je nejužívanější *-ánsk(y)/-ansk(y)*: *širokánský/širokanský/širočanský*, *vysokánský/vysokanský/vysočanský*, *velikánský/velikanský/veličánský/veličanský*, *hlubokánský/hluočánský* a *dlúhanský*. Početnější jsou také formace se sufixem *-ajzn(y)*: *vysokajzný/vysočajzný*, *širokajzný/širočajzný*, *hlubokajzný/hluočajzný*, *velikajzný/veličajzný* a *dlúhajzný*. Přípony *-ánsk(y)/-ansk(y)* a *-ajzn(y)* se pojí se základy končícími na *-k* a jsou provázány fakultativní alternací *k/č*. Adjektiva *veličazný* a *širočazný* jsou utvořena příponou *-azn(y)*. Další formanty jsou doloženy ojediněle, a to *-aňáck(y)* (*hlubokaňácký*) a *-ajsk(y)* (*ošklivajský*). Všechna výše uvedená přídavná jména se odvozují ze základů plných.

Práce o hanáckých dialektech (Fic, 1984, s. 116), která nám slouží k porovnání, expresivní formace na *-úc(t)*, *-úcn(y)*, *-úcen(y)*, *-ajzn(y)*, *-aňáck(y)* a *-ajsk(y)* neuvádí.

A. Kašfk (1908, s. 52) i J. Skulina (1964, s. 90) navíc zaznamenávají sufix *-anzný* (např. *vysočananzný*). F. Svěrák (1957, s. 49) popisuje také příponu *-istrý* (např. *čerruštrý*) pro vyjádření velké míry vlastnosti.

U doložených tautonym nelze stanovit tautonymii sufixů, a proto na mapě znázorňujeme pouze odvozeniny od základu *velik-*.

Mapa č. 5 velikánský: Na celém zkoumaném území je rozšířeno přídavné jméno *velikánský* (SSJČ též zesíleně *velikanánský*, *velikananánský* obě expr.). Obměna *velikanský* se vyskytuje v okolí Veselí nad Moravou, *veličánský/veličanský* zejména na západním okraji. Na jihu Slovácka a na větší části Valašska se nachází odvozenina *veličajzný*, popř. *velikajzný*. Na Kloboucku byla zapsána sporadická formace *veličazný*. Vsetínsko je charakterizováno ojedinělým útvarem *velikúcný*.

ČJA 1 (1992, s. 146–148) na mapě č. 51 znázorňuje nářeční ekvivalenty spisovného pojmenování velikánský na celém území českého národního jazyka: Varianta *velikáncký* zaujímá celé Čechy (v Polabí, na Roudnicku, Příbramsku, Ledebčsku a Novoměstsku má podobu *velikancký*) a roztroušeně byla zachycena i ve Slezsku. Na západní Moravě byla řídce zaznamenána i obměna *velikanácký*.

Označení *velikánský* zabírá celou Moravu, pro Slezsko jsou typické výrazy se sufixem *-úcný*, a to nejčastěji v podobě *velúcný*, na Těšínsku a Jablunkovsku *velkúcný*, na severním Ostravsku a severovýchodním okraji východomoravských nářečí *velikúcný*.

Vedle základního pojmenování *velikánský* se na Moravě objevují i podoby s expresivním zakončením *-čánský*, *-čajzný* a *-kajzný* (rozptýleně v oblasti středomoravských dialektů, soustředěněji na Valašsku). Ve Slezsku byl zaznamenán ojedinělý výskyt dalších neobvykle tvořených podob (*velijazný*, *velicajnský* apod.). Jazyková situace na naší mapě z východomoravské oblasti se neliší od stavu zobrazeného na mapě z ČJA 1.

Rovněž přídavné jméno velikánský zaznamenává Atlas slovenského jazyka III (1978, s. 161, 1981, s. 375). Deriváty utvořené příponou *-ánský* se dokládají ze západoslovenských a středoslovenských dialektů (zde též roztroušeně formy na *-čizný*, *-čizňný*, *-čazný*, *-čajzný*, *-čažňný*). Východoslovenské dialekty se vydělují odvozeninami na *-čozný* (okrajově též *-čuzný*). Většina těchto odvozenin se v dialektech českého národního jazyka vůbec nevyskytuje.

Zeslabení

K vyjádření zeslabené vlastnosti se v dialektech využívá především způsobu prefixálně-sufixálního. Řadíme sem útvary s předponami *na-*, *za-*, *při-* a *po-* a příponami *-ovými*: *nahťuchťý*, *našedťý*, *nahňedťý*, *nažľutťý*, *nažľatťý*, *natřpkťý*, *našľadťý*, *nazeleňatťý/nazelenaňý*, *načerveňatťý/načervenatťý*, *namodřatťý* (u posledních tří dokladů vydělujeme variantu *-at(ý)*); *zažľutťý*, *zahňedťý*, dále *zamodřatťý*, *začerveňatťý/začervenatťý* (u obou dokladů opět varianta *-at(ý)*); *přiňľuchťý*, *přitřpkťý*; *pobledťý*, *podľutťý*. Slovo tvorná varianta se pojí s fakultativními alternacemi *n/ň* a *r/ř*.

Zjištěným tautonymům věnujeme pouze mapu č. 6 nahňedľý: Na většině území východní Moravy je adjektivum s předponou *za-* (*zahňedťý* – SSJČ *zahnědľý*). Zejména okrajové úseky se vyznačují odvozeninou s formantem *na-* (*nahňedťý* – SSJČ *nahnědľý*). Na severu území jsou časté dublety.

Přídavná jména odvozená sufixem *-av(ý)* vyjadřují slabší intenzitu vlastnosti: *šľatkavý*, *chabavý* 'pochybný, nepodařený', *teplavý*, *šedavý/šedavý*, *bjetavý*, *zelenavý*, *červeňavý*, *modřavý/modravý*, *žľutavý/žľutavý*, *zľatavý/zľatavý*. U některých dokladů je odvozování spojeno s fakultativními alternacemi *dl/ď*, *tl/ť*, *n/ň* a *r/ř*. Variantou *-kav(ý)* jsou utvořeny následující výrazy, a to *kyseľkavý*, *zelenkavý*, *červenkavý* a *žľutkavý*. U forem *nahatý* a *pľochatý* lze vyčlenit sufix *-at(ý)*. Všechny uvedené formace se pojí s koncovkami vzoru *mladý*.

Závěr

Deadjektivní adjektiva se ve východomoravských dialektech vyznačují různými typy formací s emocionálním zabarvením. Zesilování vlastnosti se děje paradigmaticky (stupňováním). Při tvoření komparativu se využívá sufixu *-š(t)* a jeho varianty *-ejš(t)* (např. *čiščíl* × *chudobnější*). Srov. mapy č. 2 *tupější* a 3 *vlhčí*. Spisovný jazyk se při tvoření 2. stupně adjektiv drží striktnějších pravidel než nářečí, a proto disponuje menší bohatostí forem (např. vedle nářečního komparativu *tupší* i *tupjejší* je jen spisovné *tupější*). Superlativ se tvoří nářeční předponou *naj-*, popř. variantami *náj-* a *nej-* (formant *nej-* též ve spisovném jazyce), srov. mapu č. 1 (*nej*)sušší.

Zesilování se vyjadřuje i pomocí vždy emocionálně zabarvených přípon *-učk(y)*, *-unk(y)*, *-ičk(y)*, *-ink(y)* a *-ušk(y)* (např. *stabučký*, *malunký*, *mladičký*, *malinký*, *drobušský*, srov. mapu č. 4 *malinký*). Na mapě *malinký* z ČJA 1 jsou také formace utvořené sufixy *-onk(y)* a *-utk(y)*. Ve spisovném jazyce se uplatnily pouze formanty *-ink(y)* a *-ičk(y)*, též *-ounk(y)* a *-oučk(y)* expr. Pro nářečí je typický výskyt i emocionálně zabarvených infixů *-li-*, *-ňi-*, *-en-* a *-in-* (např. *hebulinký*, *teňuňinký*, *malinenký*, *stabušinký*). Ke specifickým nářečním jevům patří vyjadřování zesílené vlastnosti pomocí sufixů *-úc(t)*, *-úcn(y)*, *-úcen(y)* (např. *milúci*, *modřúcný*, *širokúcený*). Vedle formantu *-ánsk(y)/-ansk(y)* byly zachyceny i další expresivní formanty, a to *-ajzn(y)* (např. *velikajzný/veličajzný*) a *-azn(y)* (např. *širocazný*), *-anáck(y)* (např. *htubokaňácký*) a *-ajsk(y)* (např. *ošklivajský*). Srov. mapu č. 5 *velikánský*. Mapa *velikánský* z ČJA 1 přináší i formy na *-anáck(y)*, *-jazn(y)* a *-ajnsk(y)*. Ve spisovném jazyce se užívají pouze útvary utvořené formanty *-ánsk(y)*, popř. *-anánsk(y)*.

Při vyjadřování zesílené vlastnosti se vedle sufixace (typ *zelenkavý*) uplatnil také způsob prefixálně-sufixální. Prefixy *na-*, *za-*, *při-* a *po-* se pojí se sufixy *l-*ovými (např. *zatrpký*, *přihtuchtý*, *pobledlý*, *zamodřatý*, srov. mapu č. 6 *nahnědlý*).

LITERATURA

- Atlas slovenského jazyka III, Tvorenie slov*. Bratislava: Veda, 1978, 1981.
 BĚLIČ, J.: *Nástin české dialektologie*. Praha: SPN, 1972.
 Český jazykový atlas 1 (ČJA). Praha: Academia, 1972.
 ČIZMÁROVÁ, L.: Vyjadřování intenzifikace významu u nářečních ekvivalentů adjektiv *velikánský* a *maličký*. *Naše řeč*, 1988, roč. 71, č. 3, s. 135–45.
Dotazník pro výzkum českých nářečí (Český jazykový atlas). Praha: ÚJČ ČSAV, 1964–1965.
 FIC, K.: *Tvoření slov v hanáckých nářečích*. Rkp. disertační práce. Brno 1984.
 HLUBINKOVÁ, Z.: *Tvoření slov ve východomoravských nářečích*. Rkp. disertační práce. Brno, 1997.
 KAŠÍK, A.: *Popis a rozbor nářečí středobečevského*. Praha: ČA, 1908.
 LAMPRECHT, A., ŠLOSAR, D., BAUER, J.: *Historická mluvnice češtiny*. Praha: SPN, 1986.
Mluvnice češtiny I. Praha: Academia, 1986.
Příruční mluvnice češtiny. Brno: Nakladatelství LN, 1995.
 SKULINA, J.: *Severní pomezí moravskoslovenských nářečí*. Praha: Nakladatelství ČSAV, 1964.
Slovník spisovného jazyka českého I-IV (SSJČ). Praha: Academia, 1960–1971.

SVĚRÁK, F.: *Karloviceké nářečí*. Praha: SPN, 1957.

VAŠEK, A.: *Jazykové vlivy karpatské salašnické kolonizace na Moravě*. Praha: Academia, 1967.

FORMATION OF DE-ADJECTIVAL ADJECTIVES, ESPECIALLY IN EAST-MORAVIAN DIALECTS

De-adjectival Adjectives in East-Moravian Dialects are characterized by various types of structures with emotional shade. On purpose to intensify a quality in the dialect, there are used paradigmatic means (comparison) or suffixes. In comparative, the suffix *-š(t)* and its variant *-ejší(t)* is used, e.g. *čistší* × *chudobnější* (see the maps No. 2 *tupější* and No. 3 *vlhčí*). The superlative is formed by the dialectal prefix *naj-*, event. its variants *náj-* and *nej-* (see the map No. 1 (*nej*)*sušší*).

In order to intensify a quality, there are also used emotionally shaded suffixes *-učk(y)*, *-unk(y)*, *-ičk(y)*, *-ink(y)* a *-ušk(y)* (e.g. *stabučký*, *malunký*, *mladičký*, *malinký*, *drubušký*, see the map No. 4 *malinký*). On the map *malinký* in the Czech Linguistic Atlas, there are also presented structures formed by the suffixes *-onk(y)* a *-utk(y)*. The dialect is also characterized by emotionally shaded infixes *-li-*, *-ňi-*, *-en-* a *-in-* (e.g. *hebulinký*, *teňuňiký*, *malinenký*, *slabušinký*). As a specific dialectal phenomenon, the tendency occurs to express an intensified quality by the suffixes *-úct(t)*, *-úct(ný)*, *-úcten(y)* (e.g. *milúct*, *modřúctný*, *širokúctený*). Next to the formant *-ánsk(y)/-ansk(y)*, also other expressive formants were recorded, namely *-ajzný(y)* (e.g. *velikajzný/veličajzný*) and *-azn(y)* (e.g. *širočajzný*), *-aňácký* (e.g. *hlubokaňácký*) and *-ajsk(y)* (e.g. *ošklivajský*). See the map No. 5 *velikánský*. The map *velikánský* from the Czech Linguistic Atlas, Part 1, records also forms ending in *-anáck(y)*, *-jajn(y)* a *-ajnsk(y)*.

So as to express a subdued quality, next to the suffixes (the type *zelenkavý*) the dialect makes use also of the preformativ-terminational way. The prefixes *na-*, *za-*, *při-* and *po-* are connected with the suffixes containing *-t-* (e.g. *zatrpktý*, *přihluchtý*, *pobledtý*, *zamodřatý*, see the map No.6 *nahnědlý*).

Zuzana Hlubinková
Ústav pro jazyk český AV ČR
Veveří 97
602 00 Brno
hlubinkova@iach.cz

